

Προσβασιμότητα και πυροπροστασία στον αρχαιολογικό χώρο του Ραμνούντος, στην Αττική

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Το Υπουργείο Πολιτισμού προχωρεί στη βελτίωση της περιήγησης, της ασφάλειας και της καθολικής προσβασιμότητας στον αρχαιολογικό χώρο του Ραμνούντος, στο Γραμματικό Αττικής. Στην υφιστάμενη κατάσταση, η πρόσβαση και η κίνηση στον αρχαιολογικό χώρο είναι περιορισμένη και προβληματική.

Όσον αφορά στην πρόσβαση, καθώς η περιοχή της εισόδου στον αρχαιολογικό χώρο είναι η κατάληξη της επαρχιακής οδού, δημιουργούνται συνθήκες επικινδυνότητας. Ο χώρος δεν διαθέτει κυκλοφοριακές διαμορφώσεις για την

κίνηση των πεζών και την στάθμευση των οχημάτων, ενώ μεγάλο μέρος της πορείας, εντός του αρχαιολογικού χώρου, είναι δύσβατο.

Η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη δήλωσε: «Ο Ραμνούντας αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους αρχαιολογικούς χώρους της Αττικής, με ιδιαίτερη ιστορική και αρχαιολογική αξία. Οι ανασκαφές αποκάλυψαν τμήμα της αρχαίας οδού, που οδηγούσε στο Δήμο του Ραμνούντα, περνώντας μπροστά από το ιερό της Νεμέσεως, και κατέληγε στο φρούριο. Κατά μήκος της οδού ανεσκάφησαν πολυτελείς ταφικοί περίβολοι των κλασικών χρόνων, με επιτύμβια ανάγλυφα, ναΐσκους και στήλες. Η υφιστάμενη κατάσταση του αρχαιολογικού χώρου περιορίζει την ασφαλή και άνετη περιήγηση. Με το συγκεκριμένο έργο διασφαλίζεται όχι μόνο η προστασία και η ανάδειξη του μνημειακού του πλούτου, αλλά και η δυνατότητα όλων των επισκεπτών να τον περιηγηθούν και να τον γνωρίσουν με ασφάλεια. Η προσβασιμότητα, η πυροπροστασία και η βιώσιμη διαχείριση των αρχαιολογικών χώρων αποτελούν κύρια πολιτική και προτεραιότητα του Υπουργείου Πολιτισμού. Με σχέδιο και σεβασμό στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, ενδυναμώνουμε την εμπειρία του επισκέπτη, αναβαθμίζουμε τις παρεχόμενες υπηρεσίες, βελτιώνουμε τη λειτουργικότητα των αρχαιολογικών χώρων και διασφαλίζουμε την προστασία τους».

Διαδρομές περιήγησης

Το έργο προβλέπει διαδρομές περιήγησης περιλαμβάνοντας αναγκαίες εργασίες για τη διευκόλυνση και την ασφαλή κίνηση των επισκεπτών, αλλά και την προστασία των αρχαιοτήτων. Οι διαδρομές περιήγησης αναπτύσσονται σε δύο κύριους κλάδους, συνολικού μήκους 2.394 μ. περίπου, οι οποίοι εξασφαλίζουν την κυκλική κίνηση στο σύνολο του χώρου. Σε μεγάλο τμήμα των διαδρομών, μήκους 1.082μ., είναι δυνατή η διέλευση αμαξιδίου.

Πρώτη Διαδρομή - Δυτικός Κλάδος: Η διαδρομή ξεκινά από το εκδοτήριο και ακολουθεί την αρχαία νότια ταφική οδό (μήκους 530 μ.). Η χάραξη ακολουθεί το αρχαίο πλάτος δρόμου (2 - 6 μ.) με επεμβάσεις εξομάλυνσης του εδάφους. Η διαδρομή οδηγεί προς τα κατάλοιπα της ανεσκαμμένης αρχαίας οικίας, τους χώρους στάσης, και το μονοπάτι έως την ακρόπολη. Στο πέρας της πορείας επί της ταφικής οδού διαμορφώνεται χώρος στάσης και από εκεί η διαδρομή, μέχρι την ακρόπολη, ακολουθεί το νεότερο μονοπάτι με κατάλληλες διαμορφώσεις. Από την είσοδο και κατά μήκος του αρχαίου δρόμου προβλέπονται έξι στάσεις θέασης - πληροφόρησης και ανάπαυσης, ενώ άλλες τρεις προτείνονται μέχρι το φρούριο.

Φρούριο: Η διαδρομή περιήγησης εντός του φρουρίου, μήκους 433μ., ξεκινά από τη νότια πύλη και ανεβαίνει προς την κορυφή του λόφου. Προβλέπονται τρεις χώροι στάσης σε επιλεγμένα σημεία. Σημαντικά σημεία ενδιαφέροντος είναι η νότια και η ανατολική πύλη, ο αρχαίος αγωγός ομβρίων που αποκαθίσταται και προστατεύεται. Δημιουργούνται τρεις χώροι στάσης σε επιλεγμένα σημεία.

Δεύτερη Διαδρομή – Ανατολικός Κλάδος: Η περιοχή μπροστά από την είσοδο του φρουρίου διαμορφώνεται με πρόβλεψη για αναστροφή οχημάτων και δημιουργία διαδρομής επισκεπτών. Η διαδρομή έχει συνολικό μήκος περίπου 930 μέτρα και κατά μήκος της δημιουργούνται τέσσερις χώροι στάσης-πληροφόρησης. Επιπλέον, νότια των αποθηκών ξεκινά υπάρχον μονοπάτι 214 μ, με πανοραμική θέα και πρόσβαση και σε άτομα με αναπηρία.

Βελτίωση αμαξιτής οδού και εισόδου

Διαμορφώνεται ασφαλής πρόσβαση στον αρχαιολογικό χώρο με τις απαραίτητες κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, τη διευθέτηση της κίνησης πεζών και οχημάτων, καθώς και τη στάθμευση οχημάτων. Δημιουργείται δευτερεύουσα είσοδος και οδός πρόσβασης οχημάτων έκτακτης ανάγκης και τροφοδοσίας για το μελλοντικό κτήριο του πωλητηρίου και του αναψυκτηρίου. Βελτιώνονται τα γεωμετρικά χαρακτηριστικά της υφιστάμενης αμαξιτής οδού έως την περιοχή των αποθηκών, όπου προβλέπεται μελλοντικά να διαμορφωθεί νέο κέλυφος του θριγκού.

Συντήρηση μνημείων

Προβλέπεται η συντήρηση του δομικού υλικού δώδεκα ταφικών μνημείων: Κυκλικός περίβολος και περίβολοι Μενεστιδού, Ευφράνορος, Διοφαντίδου, Διογείτονος, Μνησικράτειας και Λυσίππου, Πυθάρχου, Αριστόκλειας και Αντιμάχου,

Φανοκράτους, Ιεροκλέους, Αθηνοδώρου και Δρομοκλή, και των Ειτεαίων.

Πυροπροστασία

Καθώς ο αρχαιολογικός χώρος βρίσκεται σε δασικό περιβάλλον, εντάχθηκε στο Μνημόνιο Συνεργασίας Υπουργείου Πολιτισμού και Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, το 2024. Αποφασίστηκε η κάλυψη, κατά προτεραιότητα, της υφιστάμενης κύριας διαδρομής επίσκεψης με την εγκατάσταση μόνιμου πυροσβεστικού δικτύου, το οποίο να τροφοδοτεί μια σειρά από πυροσβεστικές φωλιές, αλλά και κανόνια πυρόσβεσης. Στην παρούσα φάση, το τμήμα της διαδρομής περιήγησης που θα καλύπτει το πυροσβεστικό δίκτυο, θα ξεκινάει από την είσοδο του αρχαιολογικού χώρου θα περνάει από τον ναό της Νεμέσεως και θα φτάνει μέχρι τον ταφικό περίβολο των Ειτεαίων.

Το συνολικό μήκος της διαδρομής προβλέπεται να είναι 750 μ. περίπου. Το μόνιμο πυροσβεστικό δίκτυο περιλαμβάνει 20 πυροσβεστικές φωλιές, τέσσερις εκτοξευτήρες νερού στην περιοχή του ιερού της Νεμέσεως – δίκτυο σωληνώσεων διαδρομής, αντλητικό συγκρότημα με υπόγεια δεξαμενή νερού που θα τροφοδοτεί το δίκτυο ενεργητικής πυρόσβεσης. Φορητοί πυροσβεστήρες θα καλύπτουν την είσοδο, το φυλάκιο, τους χώρους υγιεινής, την αποθήκη και τη διαδρομή περιήγησης, ενώ προβλέπεται φωτισμός ασφαλείας και ασύρματο σύστημα χειροκίνητης αναγγελίας πυρκαγιάς.

Ο αρχαίος δήμος του Ραμνούντα βρίσκεται στο βορειοανατολικό άκρο της Αττικής, με θέα στον Ευβοϊκό κόλπο. Τα ερείπιά του, που χρονολογούνται από τον 6ο έως τον 4ο αιώνα π.Χ., μαρτυρούν συνεχή κατοίκηση από τα προϊστορικά χρόνια. Διατηρείται ο οχυρωμένος οικισμός με θέατρο, γυμνάσιο, το σημαντικό ιερό της Νεμέσεως, μικρότερα ιερά και εντυπωσιακή ταφική οδό. Το τείχος που περιβάλλει τον οικισμό αποτελείται από έναν εξωτερικό περίβολο, μήκους 800 μ., και ένα μικρότερο εσωτερικό που περικλείει την κορυφή του λόφου όπου υπήρχαν οι στρατιωτικές εγκαταστάσεις.

Το φρούριο του Ραμνούντα, όπως και αυτό του Σουνίου, πιστεύεται πως κατασκευάστηκε κατά τη διάρκεια του Πελοποννησιακού πολέμου για τον έλεγχο των πλοίων που μετέφεραν σιτηρά προς την Αθήνα. Ο πρώτος πώρινος δωρικός ναός της Νεμέσεως καταστράφηκε από τους Πέρσες το 480 π.Χ. και νέος μεγαλύτερος κτίστηκε μετά τα μέσα του 5ου αιώνα π.Χ. Στο εσωτερικό του ναού φυλασσόταν το περίφημο άγαλμα της θεάς, έργο του μαθητή του Φειδία, Αγοράκριτου. Η αποκατεστημένη βάση του αγάλματος, καθώς και ο αποκατεστημένος θρίγκος του ναού φυλάσσονται σε εργοταξιακό στέγαστρο εντός του αρχαιολογικού χώρου.

